

Određujući ukrajinsku naciju kao etnosocijalnu zajednicu, autor označuje njezina karakteristična obilježja – jedinstvo teritorija i gospodarske djelatnosti, jezika, povijesne sudbine, kulturnih tradicija i psihologije (str. 208). Nju treba oblikovati, prema njemu, s pomoću usklađivanja »kulturnih osobitosti« Ukrajinaca, koji žive u različitim regijama i, razvitkom različitih etnografskih skupina (Lemaka, Poluščuka, Rusina), kao »osebujnih grana jedinstvenoga etničkog organizma« (str. 212).

Drugo »etnopolitičko razmjerje« suvremene ukrajinske nacije, prema mišljenju znanstvenika, valja shvatiti kao ujedinjenje građana, koji prihvaćaju »svoju pripadnost Ukrajini kao jamstvo za ostvarivanje svojih političkih, građanskih, kulturnih prava« neovisno o etničkoj pripadnosti (str. 208). Pritom se osobito ističe misao da prvi etnosocijalni čimbenik, pripadnost Ukrajini, bitno utječe na »karakter nastajanja građanske (etnopolitičke) nacije« (str. 211).

Glavni cilj državne etnonacionalne politike M. Tomenko vidi u prepućivanju »polietničkoga sastava ukrajinskog društva« takvim smjerom kojim bi se u budućnosti njezova polietičnost razvijala ne prema »mogućem izvoru međuetničkih sukoba«, nego se pretvorila u »oslonac« ukrajinske državnosti. Polazeći od toga, autor smatra da su temeljni prioriteti etnonacionalne politike Ukrajine:

– osigurati »jednake mogućnosti sudjelovanja građana, neovisno o njihovoj etničkoj pripadnosti, u svim sferama materijalnoga i duhovnog života da upravljaju državnim i društvenim poslovima; učvršćivati jamstva koja bi uklonila pojave nacionalnog ekstremizma i diskriminaciju građana po etničkim, vjerskim ili jezičnim obilježjima«;

– »preporod ukrajinske etnije temeljiti na etnokulturnoj samobitnosti ukrajinske nacije..., brizi o nacionalno-kulturnim potrebama Ukrajinaca izvan granica Ukrajine«;

– »preporod duhovnog života nacionalnih manjina na načelima nacionalno-kulturne autonomije, zaštite njihove etničke, kulturne, jezičke i vjerske samobitnosti« (str. 211).

Osobito se ističe neophodnost obnove prava krimskotatarskog naroda i drugih nacionalnih manjina i provedba nužnih mjera za njihovu »pravnu, političku, sociokulturnu rehabilitaciju« (str. 212).

Autor zaključuje da koncipiranje etnonacionalne politike mora u Ukrajini postati »važnijom sastavnicom humanitarne državne politike« (str. 212).

S ruskoga preveo
Emil Heršak

Vladimir Fisanov
Černovičko drž. sveučilište
»Ju. Fedjakovič«,
Černovci, Ukrajina

Steffen Angenendt (ed.)

ASYLUM AND MIGRATION POLICIES IN THE EUROPEAN UNION

Berlin: Research Institute of the German Society for Foreign Affairs, 1999, 345 str.

Europska Unija najvažnija je destinacija za imigrante. Protjerani ratom, nasiljem ili političkim progonima i oni koji traže sigurnije ekonomske uvjete, u njoj žele pronaći privremeno a često i stalno utočište. Međutim, kaže Angenendt, izbjeglice i migranti suočavaju se sa sve većim poteškoćama u ostvarivanju svojih želja. Zemlje članice Europske Unije vjeruju da je njihov kapacitet primanja i integranja novih imigranata iscrpljen i stoga uvode restrikcije u primanju migranata. U većini zemalja ulazak se dopušta samo zbog političkih razloga, a ulaz privremenih radnika samo u određenim sektorima proizvodnje i onima čiji članovi obitelji već žive u spomenutim zemljama. U zadnjem desetljeću zemlje-članice Europske Unije razvijaju zajedničku migracijsku politiku, ali neujednačenu; reguliraju i uskla-

đuju ulazak migranata, ali nemaju prikladnu politiku. Namjera je ove knjige stoga, kaže Angenendt, prikazati postojeću situaciju.

Autor je okupio stručnjake s područja migracija koji su napisali studije o izbjegličkoj i migracijskoj situaciji u zemljama članicama Europske Unije. Svaka studija počinje sa statističkim pregledom migracijske strukture pojedine zemlje. Većina je podataka iz 1996. Podaci o imigraciji, emigraciji i neto migracijski saldo razlikuju zemlje porijekla migranta kao i razloge migracije. Statistika o stranim državljanima i inozemnoj radnoj snazi razlikuje nacionalnost migranata, kao i stopu naturalizacije i regionalne distribucije imigranata unutar pojedine zemlje.

Drugi dio pojedinog izvještaja odnosi se na socijalne i političke izazove uzrokovane migracijskim kretanjima. Područja koja su obrađena u izvještajima jesu tržište rada, socijalna sigurnost i unutrašnja i vanjska sigurnost. Efekti imigracije na tržištu rada uključuju analizu strukture strane radne snage, njihovu distribuciju po sektorima i promjenama u sudjelovanju na tržištu rada, te posebno obrađuju stopu nezaposlenosti.

Izvještaji pojedinih zemalja upućuju i na čimbenike koji utječu na političke odluke u migracijskim procesima. U njima se navode političke i socijalne institucije koje su odgovorne za implementaciju vladine politike kao i za podršku izbjeglica i migranata. Isto tako razmatraju se političke interesne grupe, uključujući migrantske i izbjegličke organizacije. Osim toga, opisane su suvremene izbjegličke i imigracijske politike, kao i imigracijska kontrola, te nastojanja za integracijom imigranata na način koji omogućuje usporedbu s drugim državama Europske Unije. Nadalje, način analize zakona o naturalizaciji, prikaz obrazovnih mogućnosti djece imigranata, analiza socijalne i kulturne integracije imigranata i mogućnosti stranih državljana za političkom participacijom ujednačeni su u svakom pojedinom izvještaju. I na kraju svaki članak izvještava o suradnji zemlje članice s drugom zemljom članicom u pojedinim pitanjima, te o naporima zemlje da oblikuje buduću europsku i međunarodnu suradnju o imi-

gracijskim pitanjima.

Uvodni tekst koji je napisao Angenendt ujedno je i komparativni pregled situacija u zemljama-članicama Europske Unije. Pri tome autor vodi računa o njihovim različitim migracijskim povijesnim iskustvima, različitim geografskim položajima, različitoj ekonomskoj strukturi kao i različitom demografskom razvitku. Različita je i percepcija migracijskih kretanja u svakoj zemlji, naglašava Angenendt, koja utječe na domaću sigurnosnu situaciju. Posebno se to odnosi na zemlje koje su primile veće skupine izbjeglica ili migranata iz kriznih područja. Terorističke akcije u Francuskoj, napadi kurdskih ekstremista na turske imigrante u Njemačkoj itd. primjeri su koji to ilustriraju. Razlike između država ne odnose se, tvrdi autor, na različite migracijske scenarije nego i na različite političke strategije tih zemalja.

Na osnovi svega navedenog, Angenendt prognozira da će unatoč ekonomskoj, političkoj i socijalnoj integraciji EU zemalja doći do različitog odnosa prema izbjeglištvu i migracijama.

S druge strane, naglašava autor, ne postoji alternativa europskom usuglašavanju. Kako Europska Unija postepeno postaje jedinstven prostor sa zajedničkim socijalnim pravima i otvorenim unutrašnjim granicama, države članice morat će dopustiti kompromise oko prijema imigranata koji ulaze iz humanitarnih, ekonomskih, demografskih i socijalnih razloga i nakon toga određivati kako će primijeniti taj kompromis.

Nakon usporedne analize prezentirane su i studije 15 zemalja-članica Europske Unije.

Da bi se razvila ujednačena europska politika, mora se proširiti informiranje o migracijskoj situaciji u zemljama-članicama Europske Unije čemu ova knjiga nesumnjivo pridonosi. Posebno korisna za istraživače migracija bit će i prikazana građa koja omogućava komparaciju po državama.

Jelena Zlatković Winter

Institut za migracije i narodnosti,
Zagreb